

Landbruksdirektoratet
Eanandoalldodirektoriáhtta

PÖYTÄKIRJA / PROTOKOLL
suomalais-norjalaisen poroaitakomission kokouksesta
fra møtet i norsk-finsk reingjerdekommisjon

Paikka / Sted: Kilpisjärvi
Pvm / Dato: 15.09.2023

Läsnä komission jäsenet / kommisjonsmedlemmer til stede:

Hannu Linjakumpu	Yksikön päällikkö, Lapin ELY-keskus / <i>Enhetschef, Lapplands NMT-central*</i>
Anne Ollila	Toiminnanjohtaja, Paliskuntain yhdistys / <i>Daglig leder, Reinbeitedistriktenes forening</i>
Kirsi Huhtamäki	Rikoskomisario, Lapin poliisilaitos / <i>Kriminalkommissarie, Polisinrätningen i Lapland*</i>
Morten Floor	Landbruks- og matdepartementet / <i>Norjan maatalous- ja elintarvikeministeriö</i>
Johan Ingvald Hætta	Landbruksdirektoratet / <i>Norjan maatalouden keskusvirasto</i>
Berit Marie Eira	Norske reindriftsamers landsforbund / <i>Norjan poroelinkeinoa harjoittavien saamelaisten valtakunnallinen liitto</i>

Sihteeristö / Sekretariat:

Kari Henttunen	Paliskuntain yhdistys / <i>Reinbeitedistriktenes forening</i>
Magnar Evertsen	Landbruksdirektoratet / <i>Norjan maatalouden keskusvirasto</i>
Kristian Sarre	Landbruksdirektoratet / <i>Norjan maatalouden keskusvirasto</i>

Tulkit / Tolker: Taina Aellig ja / og Pia Vinkki

* Kääntäjän huomautus: Niistä suomalaisista järjestöistä ja viranomaisista, joilla on virallinen ruotsinkielinen nimi, käytetään tätä nimeä.

* Oversetterens anmerkning: De finske organisasjonene og myndighetene er omtalt med det offisielle svenske navnet, dersom et slikt finnes.

169/23 **Kokouksen avaus / Åpning av møtet**

Kokouksen puheenjohtaja Hannu Linjakumpu avasi kokouksen ja toivotti komission jäsenet, tulkit ja muut kokouksen osallistujat tervetulleiksi kokouksen toiseen kokouspäivään. Todettiin, että Berit Marie Eira ja Kristian Sarre ovat mukana kokouksessa etäyhteydellä.

Møteleder Hannu Linjakumpu åpnet møtet og ønsket kommisjonens medlemmer, tolkene og andre møtedeltakere velkommen til møtedag nummer to. Det ble konstatert at Berit Marie Eira og Kristian Sarre er med på møtet via videolenke.

170/23 **Esityslistan hyväksyminen/ Godkjenning av dagsorden**

Päättös: Esityslista hyväksytiin työjärjestykseksi lisäysellä, että muissa asioissa käsittellään aitakomissiolle osoitettu hakemus aukon tekemisestä sopimusaitaan koiravaljakkokilpailun reittiä varten Paatsjoella.

Vedtak: *Sakslisten ble godkjent som dagsorden med tillegg om at søknaden til reingjerdekommisjonen om å lage en åpning i konvensjongerdet i Pasvik for løypa for trekkhundløpet behandles under eventuelt.*

171/23 **Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen ja allekirjoittaminen / Godkjenning og underskriving av forrige møtes protokoll**

Edellisten kokousten pöytäkirja on tarkistettu ja Suomi laittaa sen Vismaan allekirjoittavaksi.

Protokollene fra de forrige møtene er justert, og Finland legger dem i Visma til underskriving.

Päättös: Merkittiin asia tiedoksi.

Vedtak: *Saken ble tatt til etterretning.*

172/23 **Porotalouden ajankohtaiskatsaukset Norjasta ja Suomesta / Orientering om aktuelle nyheter i reindriften i Norge og Finland**

Suomi

Hannu Linjakumpu kertoi aluksi, mitä poliittisesti on valtakunnan tasolla tapahtunut. Suomessa on kasattu maahan hallitusta pitkillä hallitusneuvotteluilla. Perinteisesti vaalien voittajat muodostavat hallituksen. Neuvotteluissa Perussuomalaiset ovat asettaneet tavoitteet, joista keskeisimpä ovat maahanmuuttoasiat ja valtion

velkaantumisen lopettaminen. Velkaantumista ei voi hetkessä pysäyttää ja velkaa otetaan käytännössä yhtä paljon kuin aikaisemmankin hallituksen aikana.

Maataloussektorilla ei ole näkyvissä suuria muutoksia. Hallitusneuvotteluissa mm. maatalouden kannattavuusongelmat nousivat esille. Valtion säästötoimenpiteenä hallitusohjelmassa esitettiin mm. maaseudunkehittämistukiin 137 milj. euron leikkausta kansalliseen rahoitusosuuteen. Leikkaukset eivät koskisi maatalouden viljelijätukia eikä kansallisia porotalouden tukia. Maa- ja metsätalousministeriksi nousi Kristillisdemokraattisen puolueen Sari Essayah. Hallitus on käynyt koko hallitusneuvotteluiden ajan keskustelua rasismista. Näyttäisi kuitenkin, että hallituksen kokoonpano kestää. Porotalouden rahoitushaku on auki ja päätöksiä voidaan tehdä. Porotalouden rahoitus on kaikki kansallista rahaa.

Kevällä käytiin keskustelua myös siitä, miten turvepeltojen viljelyä voidaan jatkaa pyrittäessä vähentämään hiilidioksidipäästöjä. Tämä koskee myös poromiehiä. Poromiehet kasvattavat paljon itse heinää ja Pohjois-Suomessa on paljon turvepeltoja. Hallitusohjelmassa sovittiin kuitenkin, että turvemaan peltoja voidaan viljellä sekä turvetta voidaan nostaa vielä erityisesti energitarpeisiin sekä kasvuturpeeksi. Taustalla on varautuminen kriisienhallintaan kasvihuoneviljelyn ja lämmityksen osalta.

Poroesteaitakomission kulujen osalta Suomessa tulee muutoksia. Aikaisemmin komission kulut ovat olleet poroesteaitabudjetissa ja aitatyönjohtajan palkkakulut Paliskuntain yhdistyksen budjetissa. Jatkossa sekä aitakomission että yhteiseen paikkatietoineistoon liittyvät kulut siirtyvät valtiolle ja ELY-keskuksen budjettiin sekä aitatyönjohtajan palkkakulut aitabudjettiin.

Anne Ollila kertoi, että Paliskuntain yhdistyksen hallituksen muodostamisessa oli myös haasteita kesäkuun kokouksessa. 11 saamelaisalueen paliskuntaa marssi ulos kokouksesta uuden hallituksen puheenjohtajan valinnan jälkeen. Uloskävely oli Ollilan mukaan mielenilmaisu. Uloskävely ei vaikuta mitenkään Paliskuntain yhdistyksen toimintaan, vaan töitä jatketaan normaaliiin tapaan. Poronhoitolain mukaan kaikki paliskunnat ovat Paliskuntain yhdistyksen jäseniä. Valtakuntien välisten poroesteaitojen kunnossapitoon saatati enemmän rahaa mitä koskaan. Petojen porotaloudelle aiheutuneista vahingoista on maksettu 74 %. Aktiivista poliittista työtä on tehty, että loputkin rahat saataisiin maksuun valtion lisätalousarvioissa. Vuonna 2021–2022 luonnosolosuhista aiheutuneet porotuhot koskivat osittain pohjoista poronhoitoalueutta. Tuhoista arvioitiin tulleen noin 20 milj. euron vahingot. Puolet näistä vahingoista kohdistui ylilukupaliskuntiin. Asiasta on tulossa oikeusprosessi. Lapin ELY-keskus esitti tehtyihin selvityksiin pohjautuen, että edellytykset korvausten maksamiseen ei täyty ja vahinkoja ei korvata. Samoilla linjoilla oli myös Paliskuntain yhdistys. Hallinto-oikeus oli asiasta erimielä. Laissa- ja asetuksessa todettiin olevan ristiriitaisuutta. Tutkimuslaitos LUKE on todennut tuhon, poliitikot päättävät onko tuho ollut riittävä laajalla alueella ja riittävälle poromääälle. Poroille kesä on ollut hyvä. Sieniä on ollut paljon ja porot ovat pulskassa kunnossa. Vasaja näyttäisi olevat hyvin, mutta petotilan askarruttaa varsinkin suden osalta. Tähän mennessä poronhoitoalueelta on poikkeusluvilla ammuttu 40 sutta. LUKE:n arvio susikannasta poronhoitoalueella on 0–10 yksilöä.

Finland

Til å begynne med berettet Hannu Linjakumpu hva som har skjedd i landet på det politiske nivået. I Finland har man etter lange forhandlinger fått satt sammen en regjering i landet. Tradisjonelt er det valgvinnerne som danner en regjering. Under forhandlingene har Sannfinländarna fastsatt målene der innvandringssaker og å stanse økning av statlig gjeld står sentralt. Økningen i gjeldsbyrden kan ikke umiddelbart stoppes, og i praksis tas det opp like mye gjeld som under den forrige regjeringen.*

I landbrukssektoren er det ikke store endringer i sikte. Under regjeringsforhandlingene bl.a. jordbruksnæringens lønnsomhetsproblemer tatt opp. I regjeringsprogrammet ble det bl.a. foreslått et kutt på 137 millioner euro i den nasjonale finansieringsandelen av distriktsutviklingsstøtten som et statlig sparetiltak. Det skal ikke komme nedskjæringer i jordbruksstøtten til bønder eller nasjonale tilskudd for reindriftsnæringen. Sari Essayah fra partiet Kristdemokraterna ble jord- og skogbruksminister. Under hele regjeringsforhandlingsperioden pågikk det i regjeringen en diskusjon om rasisme. Det ser likevel ut til at regjeringssammensetningen holder. Perioden for søknader om midler til reindriftsnæringen, og vedtak kan fattes. Alt av finansiering til reindriftsnæringen kommer fra nasjonale midler.*

Under våren ble det også diskutert hvordan man kan fortsette å dyrke på torvmark samtidig som målet er å minske CO₂-utslipp. Dette gjelder også reindriftsutøverne. Reindriftsutøverne dyrker mye høy selv, og i Nord-Finland fins det mye torvmark. I regjeringsprogrammet ble det likevel avtalet at torvmark kan dyrkes og at det fortsatt kan tas opp torv særlig til energibehov og som veksittorv. Bakgrunnen for det er beredskap for krisehåndtering både når det gjelder drivhusdyrkning og oppvarming.

Når det gjelder reingjerdekommisjonens kostnader, kommer det til å bli endringer i Finland. Tidligere har kommisjonens kostnader vært med i budsjettet for konvensjonsgjerdet, og lønnen for lederen for gjerdearbeidene har vært med i budsjettet for Reinbeitedistriktenes forening. Fra nå av overføres både reingjerdekommisjonens kostnader og kostnader knyttet til felles kartdatabase til staten og NMT-centralens budsjett, og lønnskostnadene for lederen for gjerdearbeidene overføres til budsjettet for konvensjongerdet.*

Anne Ollila fortalte at det også var utfordninger med å konstituere styret for Reinbeitedistriktenes forening. Etter valget av den nye styrelederen marsjerte 11 samiske reinbeitedistrikter ut fra møtet. Ifølge Ollila var utmarsjen en protest. Utmarsjen påvirker ikke på noen måte Reinbeitedistriktenes forenings virksomhet, men arbeidet fortsetter som vanlig. Ifølge reindriftsloven er alle reinbeitedistrikte medlemmer i Reinbeitedistriktenes forening. For vedlikehold av reingjerdene mellom statene fikk man mer midler enn noen gang før. Reindriftsnæringen har fått dekket 74 % av skadene voldt av rovdyr. Det er blitt drevet aktivt politisk arbeid for å få også restbeløpet utbetalt over statens tilleggsbudsjett. Reinskadene som følge av naturforhold i 2021–2022 gjaldt delvis det nordlige reindriftsområdet. Skadene ble

vurdert til cirka 20 millioner euro. Halvparten av disse skadene skjedde i reinbeitedistrikten med flere rein enn tillatt. Saken kommer opp for domstolen. Basert på utredningene som var blitt gjort er påstanden fra Lapplands NMT-central at forutsetningene for å betale ut skadeerstatning ikke var oppfylt og at skadene ikke skal erstattes. Her var Reinbeitedistriktenes forening også av samme oppfatning. Forvaltningsdomstolen var uenig i saken. Det ble konstatert at det var inkonsistens mellom loven og forskriften. Forskningsinstituttet LUKE har konstatert at skaden har skjedd, politikerne avgjør om skadeområdet har vært tilstrekkelig stort og om et tilstrekkelig stort antall rein er blitt skadet. Sommeren har vært bra for rein. Det har vært mye sopp, og reinene er fete. Det ser ut til å være bra med kalver, men rovdyrssituasjonen bekymrer, særlig når det gjelder ulv. I reindriftsområdet er det blitt brukt særtillatelser for å skyte ulv, og hittil er 40 ulver blitt felt. LUKE anslår ulvebestanden i reindriftsområdet til 0–10 individer.*

Norja

Magnar Evertsen kertoi ongelmista Venäjän vastaisella rajalla. 40 norjalaisista poroja laidunsi 60 päivän ajan Venäjän puolella luonnonsuojelualueella. Porot saatiin palautettua takaisin Norjaan 14.2.2023. Venäjä on esittänyt kaksi korvausvaihtoehtoa 1.) 50640 kr ja 2.) 47 milj.kr. Norjalaiset käyvät nyt neuvotteluja Venäjän puolen luonnonsuojelualueen kanssa. Vaihtoehdossa 2 on huomioitu luonnonsuojelualueen uhanalaisten kasvien tuhoutuminen.

Morten Floor kertoi Norjassa olleen kunnallis- ja aluevaalit. Oikeistopuolue voitti ja se on suurin puolue 100 vuoteen. Hallituspuolueet taantuivat, siihen on syynä useat syyt, mutta suurimpana katsotaan olevan kaikkien hintojen ja kustannusten nousu. Porotaloudella on ollut konflikteja mm. tuulivoimatuotannon kanssa. Porotalous hakee korvauksia petojen poroille aiheutumista vahingoista. Norjan valtio ja NRK ovat neuvottelleet asiasta. NRK on vetäytynyt petoneuvotteluista ja petoasioista. Tämä on erittäin huono asia, mutta samalla myös singnaali siitä, että ei olla tytyväisiä valtion harjoittamaan petopolitiikkaan. Parasta aikaa käydään dialogia siitä, että NRL-saataisiin takaisin neuvottelupöytään. Poronhoitolaki on työn alla. Näitä neuvotteluja käyvät saamelaiskäräjät, NRL ja valtio. Lain pitäisi olla valmis keväällä 2025. Utta porosopimusta ollaan tekemässä, sen pitäisi olla valmis joulukuussa. Norjassa on myös ilmastonmuutostyöryhmä, joka miettii sitä, miten porotalous tulee jatkossa pärjäämään muuttuvassa ilmastossa.

Berit Marie Eira kertoi, että NRL on vetäytynyt petoneuvotteluista ja kehottanut neuvotteluissa mukana olevia tekemään samoin.

Hannu Linjakumpu kertoi Lapin ELY-keskukselle tulleen lausuntopyynnön Norjan puolella olevasta DAVVI-tuulipuistohankkeesta. Onko hankkeella vaikutusta porojen liikehdintään Suomeen tai Suomessa. Todennäköistä on, että näitä yli valtakunnan rajojen annettavia lausuntoja tulee enemmän tulevaisuudessa.

Berit Marie Eira kertoi porotalouden vastustavan hanketta Norjassa.

Norge

Magnar Evertsen fortalte om problemer ved grensen mot Russland. Sammenlagt 40 norske rein har beitet i 60 dager i naturvernområdet på russisk side. Reinen ble returnert til Norge den 14.2.2023. Russland har lagt fram to erstatningsalternativer på henholdsvis 50 640 kroner og 47 millioner kroner. Nå forhandler norske myndigheter med vernemyndigheten på russisk side. I beløpet på 47 mill. kroner er ødeleggelsen av truede arter i naturvernområdet tatt med i beregningen.

Morten Floor fortalte at det hadde vært kommune- og regionalvalg i Norge. Høyre ble valgets vinner og er det største partiet for første gang på hundre år. Regjeringspartiene gikk tilbake. Tilbakegangen har flere årsaker. En sentral årsak er kostnadsøkningen og redusert kjøpekraft som mange har opplevd det siste året. Regjeringens mål om økt kraftproduksjon har skapt økte konflikter med reindriftsnæringen. Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) har trukket seg fra sine verv og alt samarbeid med myndighetene på rovviltområdet. Dette er et tydelig signal om at NRL ikke er fornøyd med statens rovdyrpolitikk. For tiden pågår det en dialog om å få NRL til å gjenoppta sine verv og sitt arbeid på rovviltområdet. Det arbeides med reindriftsloven. Staten konsulterer med Sametinget og NRL om endringer i loven. Det tas sikte på at Landbruks- og matdepartementet oversender Stortinget forslag til ny lov våren 2025. I forbindelse med de siste reindriftsavtaleforhandlingene ble avtalepartene enige om å etablere ei klimaarbeidsgruppe. Gruppa skal legge frem en rapport i desember og beskrive bl.a. klimautfordringene i reindriften og foreslå tiltak for å møte disse utfordringene

Berit Marie Eira bekreftet at NRL har trukket seg fra sine verv på rovviltområdet.

Hannu Linjakumpu fortalte at Lapplands NMT-central hadde blitt bedt om en høringsuttalelse angående DAVVI-vindkraftanleggsprosjektet på norsk side. Påvirker prosjektet reinenes bevegelser til eller i Finland? I framtiden er det sannsynlig at det vil komme flere slike forespørslar om uttalelser på tvers av landegrensene.*

Berit Marie Eira fortalte at reindriftsnæringen i Norge er imot prosjektet.

Pääätös: Merkattiin katsaukset tiedoksi.

Vedtak: Orienteringene ble tatt til etterretning.

173/23

Rajanylitykset / Grensekryssninger

Tilanne- ja toimenpidekatsaus edellisen kokouksen jälkeen.
Orientering om situasjonen og tiltak gjennomført etter forrige møte

Suomi

Edellisen toukokuun kokouksen jälkeen porojen yllytysasioissa ei ole tapahtunut juurikaan mitään erityistä. Yllytysilmoituksia tehtiin viime talvikaudella 8 kpl, jolloin poroja koottiin ja palautettiin Norjaan. Viime talvikauden laskun laatiminen on vielä kesken johtuen mm. siitä, että Inarin poliisissa asiaa hoitava poliisi on pitkällä

virkavapaalla. Korvausvaatimuksen kokonaismääristä ei ole tässä vaiheessa vielä tietoa.

Maanomistajilta ei tullut tänä vuonna korvausvaatimuksia eikä siten alkukesän katselmusta pelloille ja jälkäliköille tarvinnut tehdä. Porojen palauttamisesta aiheutuneista työtunneista on paliskunnalta tulossa lasku. Laskut ovat Inari-Utsjoki alueelta.

Lapin poliisilaitos ja Poliisihallitus ovat käyneet kesällä keskustelua poliisin roolista poroaitakomissiossa. Uuden hallitusohjelman mukaan poliisin tehtäviä tulee keventää ja ylimääräisiä tehtäviä tulee ottaa kokonaan poliisilta pois. Poliisihallitus on sitä mieltä, että virkamiesten/poliisien käyttämistä työtunneista tulee laskuttaa Norjaa siltä osin, mitä poliisi on käyttänyt työtunteja Norjan porojen ylitysasioiden käsittelyyn. Tämä oletettavasti tulee näkymään seuraavassa Norjalle osoitettavassa laskussa. Keskustelu poliisin roolista poroaitakomissiossa jatkuu. Tässä vaikuttaisi olevan kolme vaihtoehtoa: poliisin rooli säilyy entisellään, Lapin poliisilaitos valtuuttaa jonkin tahon käsittelemään ylitysasioita tai toimintaa esitetään kokonaan siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle.

Finland

Etter forrige møte i mai har det ikke skjedd noe spesielt i saker om grenseoverskridelse. Forrige vintersesong ble det gjort åtte meldinger om grenseoverskridelse der rein ble samlet og tilbakeført til Norge. Faktura for forrige vintersesong er ennå ikke blitt ferdigstilt, bl.a. på grunn av at den ansvarlige betjenten i Enare politi er på en lang tjenestepermisjon. I skrivende stund har man ikke kjennskap til hvor stort det totale erstatningskravet vil bli.

I år er det ikke kommet inn erstatningskrav fra grunneiere, og dermed har det ikke vært nødvendig med befaring på dyrket mark og lavmatter i begynnelsen av sommeren. Reinbeitedistrikten kommer til å sende faktura for arbeidstimer som har gått til tilbakeføring av rein. Fakturaene kommer fra området Enare–Utsjok.

Polisinrätningen i Lappland og Polisstyrelsen* har på sommeren diskutert politiets rolle i reingjerdekommisjonen. Ifølge det nye regjeringsprogrammet bør politiets oppgaverlettes og ekstraoppgaver fjernes helt. Polisstyrelsen* anser at Norge bør faktureres for tjenestepersonenes/politienes arbeidstimer som har gått til å behandle grenseoverskridelsessaker av norske rein. Antakelig kommer dette til å gå frem av den neste fakturaen som utstedes til Norge. Diskusjon om politiets rolle i reingjerdekommisjonen fortsetter. Her ser det ut til å være tre alternativer: politiets rolle forblir som i dag, Polisinrätningen i Lappland* utsteder noen instans fullmakt til å behandle grenseoverskridelsessaker, eller virksomheten foreslås å bli flyttet i sin helhet til Jord- och skogbruksministeriet*.*

Norja

Norjalla ei ollut raportoitavaa.

Norge

Norge hadde ikke noe å rapportere.

Pääätös: Merkataan katsaukset tiedoksi.

Vedtak: Orienteringene ble tatt til etterretning.

Berit Marie Eira poistui kokouksesta klo. 11:13

Berit Marie Eira forlot møtet kl. 11:13

174/23

Edellisen kokouksen jälkeen suoritetut kunnostustoimet sekä yhteydenotot kentältä sopimusaitoihin liittyen / Vedlikehold gjennomført siden siste møte og henvendelser fra feltet angående konvensjonsgjerder

- a. Mitä kunnostustoimia on suoritettu edellisen kokouksen jälkeen?
Hva er gjennomført av vedlikehold siden siste møte?

Suomi

Suomessa on tehty edellisen kokouksen jälkeen kuukausittain aitojen kunnossapitolarkistukset. Suomi esittelee seuraavassa kokouksessa mitä peruskorjauksia kesällä 2023 on tehty.

Finland

I Finland er det gjort månedlige vedlikeholdsinspeksjoner på gjerdene siden siste møte. I neste møte vil Finland presentere hva som er utført av grunnleggende vedlikehold sommeren 2023.

Norja

Alueilla missä Norja vastaa kunnossapidosta on solmittu sopimuksia aidan tarkistamisesta ja kunnostamisesta. Myös joidenkin suomalaisien kanssa on tehty näitä sopimuksia. Sopimukset ovat voimassa tämän vuoden. Norjassa selvitetään, voidaanko kunnossapitosopimuksien tekemistä jatkaa, jotta sitä tarvitsisi julkisesti kilpailuttaa. Magnar Evertsen esitti alueittain, miten kunnossapito on toteutettu ja ketkä sen tekevät.

Norge

I de områdene der Norge har ansvar for vedlikehold, er det inngått avtaler om inspeksjon og vedlikehold av gjerdene. Slike avtaler er også inngått med enkelte reineiere fra finsk side. Avtalene gjelder for 2023. I Norge avklares det om inngåelse av vedlikeholdsavtaler kan videreføres eller om det er nødvendig med offentlig konkurranseutsetting. Magnar Evertsen presenterte område for område hvordan vedlikeholdet er gjennomført og hvem som gjør det.

Pääätös: Merkittiin ilmoitukset tiedoksi. Norja lähettää Magnar Evertsenin esityksen käännettynä suomalaisille.

Vedtak: Opplysingene ble tatt til etterretning. Norge sender en oversatt utgave av presentasjonen til Finlands delegasjon.

b. Yhteydenotot kentältä sopimusaitoihin liittyen?

Henvendelser fra reindriften angående konvensjonsgjerder?

Morten Floor otti esille, että on erilaisia tarpeita toimia poroesteaidalla. Kyse on tekemisen priorisoinnista. Mitä tulee kunnossapitoon, on hyvä miettiä aikoa. Mahdollinen aidan siirto Mallan alueella vaatii molempien maiden poronhoitajien yhteistä keskustelua ja esitystä komissiolle. Johdeaitoihin rajalla Norja suhtautuu positiivisesti. Kuluvana vuonna Norjalla ei ole varoja niiden toteuttamiseen.

Johan Ingvald Hætta on samaa mieltä. Todellisuuden kuvaukset on saatava lähemmäs pääöksentekoa. Poromiesten on kokoonnuttava ja yhdessä esittäävä asioita. Vasara esitti, että keväälle on määrättävä takaraja, mihin mennessä aidat on oltava korjattu. Heattan mielestä siihen voidaan suostua.

Magnar Evertsenin mielestä aikarajaa voidaan yrittää toteuttaa. Aikaraja tulee olla heinäkuun 1. päivä. Ennen sitä kaikkia aitoja ei ole mahdollista korjata.

Hannu Linjakumpu toi esille, että tulisi olla enemmän herkkyyttä reagoida nopeasti tilanteisiin ja korjaustarpeisiin. Vuosittain samat esillä olevat asiat rasittavat molempien maiden toimijoita ja vievät aikaa kokouksissa muiden asioiden käsitellyltä. Linjakumpu esittikin, että poronhoitajien tulisi tavata jo nyt syksyllä.

Morten Floorin mielestä edellisenä päivänä on saatu hyvää palautetta. Suomi on vaatinut aitojen aikaisempaa korjausta. Takarajaksi voidaan kirjata heinäkuun 1. päivä. Töitä on sitten vain tarkasteltava ja priorisoitava sen mukaisesti.

Floorin mielestä Vasaran valtakuntien rajalle rakentamat johdeaidat täytyvät ne tarpeet mitä niillä on. Ne ohjaavat suomalaiset porot pois maantieltä ja ne eivät pääse maantietä pitkin Norjan puolelle. Jos poromies rakentaa itse aidan, joka ei täytä vaatimuksia, niin kustannukset jäävät hänen maksettavakseen.

Keskustelussa tuotiin esille, että mikäli Vasara haluaa jättää rakentamansa aidat, ne on muutettava kriteereiden mukaisiksi ja haettava komissiolta lupa liittää ne sopimusaitaan.

Käytyyn keskusteluun pohjautuen puheenjohtaja Hannu Linjakumpu esitti vaihtoehdoksi, että Vasara purkaa rakentamansa aidat ja Norja rakentaa kriteerit täytyvät aidat molemmille puolin rajaa.

Morten Floor tok opp at det er behov for å drøfte fremgangsmålene for endringer og vedlikehold av reingjerdene. Det går på prioritering av arbeidet. Når det gjelder vedlikehold er det verdt å tenke på tidspunkter og hvilke områder som bør prioriteres.

En eventuell flytting av gjerdet i området ved Malla krever en felles diskusjon mellom reindriftsutøvere fra begge land og et forslag fra dem til kommisjonen. Norge stiller seg positiv til ledegjerder på begge sider av grensen. I inneværende år har Norge ikke midler til å oppføre dem.

Johan Ingvald Hætta er enig. Virkelighetsbeskrivelsene må legges tettere opp til beslutningstaking. Reineierne må møtes og fremlegge saker i fellesskap. Vasara

foreslo at det må settes opp en siste frist om våren, og innen den må gjerdene være reparert. Hætta mener at dette kan godtas.

Magnar Evertsen mener at man kan prøve å innføre tidsfrister for vedlikehold for hvert område, tilpasset driftsmønsteret for når det er rein opp mot reingjerdet. For gjerdet i Mallaområdet kan fristen være 1. juli. Tidligere enn dette er det ikke mulig å reparere samtlige gjerder.

Hannu Linjakumpu tok opp at man burde lettere reagere raskt på situasjoner og vedlikeholdsbehov. De samme sakene kommer opp år etter år og sliter på aktørene i begge land og stjeler tid fra behandlingen av andre saker på møtene. Derfor foreslo Linjakumpu at reindriftsutøverne burde møtes allerede denne høsten.

Morten Floor synes at det kom gode tilbakemeldinger dagen før. Finland har krevd at gjerdene skulle repareres tidligere og det er registrert at 1. juli er ønsket som siste frist i Malla området.. Floor vurderer at ledegjerdene som Vasara har ført opp ved riksgrensen virker ut fra sin hensikt, men at de ikke tilfredstiller de kavlitetskrav som kommisjonen har satt til konvensjonsgjerdene. .. De leder de finske reinene bort fra landeveien, og de kommer seg ikke over på norsk side langs landeveien. Utgifter til gjerder som blir oppført av reindriften må i utgangspunktet dekkes av reindriften. Under diskusjonen ble det lagt fram at dersom Vasara ønsker å la de gjerdene som han har ført opp stå, må de endres i henhold til kriteriene, og det må søkes om kommisjonens tillatelse til å knytte dem til konvensjonsgjerdet.

På grunnlag av diskusjonen som var blitt ført kom møteleder Hannu Linjakumpu med et alternativt forslag om at Vasara river gjerdene som han har ført opp, og at Norge fører opp gjerder på begge sider av grensen slik at de oppfyller kriteriene.

Päättös: Merkattiin keskustelut tiedoksi. Avataan keskustelu poronhoitajien välillä. Magnar Evertsen kutsuu Suomen ja Norjan poronhoitajat Mallan alueelta ja Kari Henttunen kutsuu puolestaan poronhoitajat Urttivaaran alueelta keskustelemaan aitojen siirrosta ja mahdollisista muista toimenpiteistä. Vasaran rakentamat johdeaidat eivät täytä esteaidalle asetettavia kriteereitä, joten Vasara purkaa rakentamansa aidat ja Norja rakentaa sekä Suomen että Norjan puolelle kriteerit täyttävät johdeaidat. Kari Henttunen lähettää aikaisemmin esillä olleet suunnitelmat johdeaitojen rakentamisesta Suomen puolelle.

Vedtak: Diskusjonene ble tatt til etterretning. Det åpnes en diskusjon mellom reindriftsutøverne. Magnar Evertsen inviterer reindriftsutøverne på finsk og norsk side i området ved Malla til en diskusjon om flytting av gjerder og eventuelle andre tiltak. Kari Henttunen på sin side gjør det samme med reindriftsutøverne i området ved Urdevárre. Ledegjerdene som Vasara har ført opp, er ikke konvensjonsgjærder og oppfyller heller ikke kriteriene som stilles til et konvensjonsgjerde. Dersom gjerdene skal knyttes til konsesjonsgjerdet må tilknytningen omsøkes i samsvar med konvensjonens bestemmelser. Norge fører opp ledegjærder som oppfyller kriteriene både på norsk og finsk side. Kari Henttunen oversender de tidligere fremlagte planene for oppføring av ledegjærder på finsk side.

Komission aiempien kokousten perusteella käsiteltävää / Oppfølgingspunkter fra tidligere kommisjonsmøter

- a. Angeli-Vanha Karigasniemi välinen osuus, aitasopimuksen 24 artiklan mukainen prosessi / *Strekningen mellom Angeli og Gamle Karigasniemi, prosessen i henhold til reingjerdekonvensjon artikkkel 24*

Asia etenee Lapin ELY-keskuksen organisoimana. Maanmittauslaitos on selvittänyt maanomistussuhteet kyseisellä aita-alueella. Työ on ollut haasteellista koska maanomistajissa on kuolinpesiä ja omistaja asuu ulkomailla. Yhteystietoja on jouduttu selvittämään jopa verottajan avulla. Prosessiin kuuluu myöhemmin maanomistajien kuulemismenettely. Hankkeelle on haettu tutkimuslupaa, jolloin aitalinjauskia päästään suunnittelemaan paremmin kuin pelkällä *jokaisen oikeudella* (2023 uusi termi entisen *jokamiehen oikeuden* tilalle). Tutkimusluvan avulla voidan tehdä linjauskia ja merkintöjä maastoon. Suomessa on käytty hankkeen prosessi läpi, mihin kuuluu myös mahdollinen lunastusmenettely oikeudesta rakentaa sekä huoltaa poroesteitä maanomistajien maille. Ympäristö- ja kulttuurikohteet ovat myös tarkemmin selvitettävinä. Hankkeesta jätetään lunastuslupahakemus Työ- ja elinkeinoministeriöön. Luvan käsittely vie aikaa myös Valtioneuvostossa. Saamelaiskäräjät ovat jättäneet eriävän mielipiteensä aitalinjauksesta. Saamelaiskäräjien mukaan hankkeessa ei oteta tarpeeksi huomioon saamelaista kulttuuria.

Saken skrider frem, den organiseres av NTM-centralen i Lappland. Lantmäteriverket* har avklart grunneierforholdene i det aktuelle gjerdeområdet. Arbeidet har vært krevende fordi det er flere dødsbo blant grunneierne, og noen grunneiere bor i utlandet. Kontaktinformasjoner måtte til og med avklares ved hjelp av skatteetaten. Senere vil en høring av grunneierne inngå i prosessen. Det er blitt søkt om forskningstillatelse til prosjektet slik at gjerdetraseer kan planlegges bedre enn kun på grunnlag av "retten for alle" (ny term fra 2023 istedenfor allemannsretten). Ved hjelp av forskningstillatelsen kan det stikkes ut linjer og gjøres markeringer i terrenget. I Finland er prosessen bak prosjektet gjennomgått. Den omfatter også en eventuell prosedyre for innløsning av retten til å føre opp og vedlikeholde reingjerdet på grunneiernes grunn. Også miljø- og kulturminner må avklares nærmere. Søknaden om innløsningstillatelse sendes til arbets- og næringsministeriet*. Å behandle søknaden i statsrådet tar også tid. Sametinget har tatt dissens på gjerdetraseen. Ifølge sametinget tas det i prosjektet ikke tilstrekkelig hensyn til samisk kultur.*

Päätös: Merkittiin esitettyt selvitykset tiedoksi

Vedtak: De fremlagte redegjørelsene tas til etterretning.

- a. Sopimusaidan tekniset määräykset / *Teknisk spesifikasjon av konvensjonsgjerdet*

Morten Floor ilmoitti, että Norja ei ole tehnyt teknisiin määräyksiin edellisessä kokouksessa sovittuja lisäyksiä, näin ollen se ei ole nyt allekirjoitettavana.

Morten Floor meddelte at Norge ikke hadde gjort de nødvendige tilføyelsene til teknisk spesifikasjon som man hadde avtalt på forrige møte, og derfor foreligger den nå ikke til signering.

Päätös: Merkittiin tilannekatsaus tiedoksi. Norja lisää edellisessä kokouksessa sovitut lisäykset ja lähettää aidanrakentamisen tekniset määräykset Visma sign-järjestelmässä allekirjoitettavaksi.

Vedtak: Situasjonsbeskrivelsen ble tatt til etterretning. Norge tilføyer de tilføyelsene som er blitt avtalt på forrige møte, og sender teknisk spesifikasjon av konvensjonsgjerdet til signering gjennom Visma sign-systemet.

176/23 Tid og sted for neste kommisjonsmøte / Komission seuraavan kokouksen ajankohta ja paikka

Päätös: Seuraava kokous päätettiin pitää 18.-19.4.2024 Kilpisjärvellä. Maastokatselmuks tehdään 18.4.2024 ja varsinaisen kokous pidetään 19.4.2024. Syksyn 2024 kokouksen ajankohdaksi päätettiin 17.–18.10.2024. Kokouspaikka sovitaan huhtikuun kokouksessa.

Vedtak: Det ble bestemt at neste møte holdes i Kilpisjärvi 18.–19.4.2024. Den 18.4.2024 blir det befaring i feltet, og selve møtet holdes den 19.4.2024. Som tidspunkt for høstmøtet 2024 ble det bestemt 17.–18.10.2024. Møtestedet avtales på aprilmøtet.

177/23 Eventuelt / Muut asiat

Puheenjohtaja Hannu Linjakumpu toi tiedoksi että, aitakomissiolle on osoitettu pyyntö tehdä aukko valtakuntien väliseen poroesteitaan Finnmark Loppet - koiravaljakkokilpailua varten. Reitti kulkisi Norjasta Paatsjoen kautta Karigasniemeen. Kolme vuorokautta kestävä kilpailu ajettaisiin keväällä 2024. Suomen puolelle tulisi kymmenen kilometriä uutta reittiä Paatsjoen paliskunnan alueelle, muuten reitti kulkisi Suomen puolella kelkkareiteillä. Reitti kulkee seitsemän paliskunnan alueen läpi. Reitin varteen tulee erilliset huoltopaikat valjakoille. Kilpailun järjestämistä on ollut kokous kilpailun järjestäjän, metsähallituksen sekä seitsemän reitin varrella olevan paliskunnan kesken. Paliskunnat joutuvat tarvittaessa siirtämään poroja pois kilpailu alueelta.

Leder Hannu Linjakumpu informerte om at det var blitt rettet en forespørsel til reingjerdekommisjonen om å lage en åpning i reingjerdet mellom rikene for trekhundlopet Finnmarksløpet. Løypen skal gå fra Norge via Pasvik til Karigasniemi. Konkurransen som varer i tre døgn skal gjennomføres våren 2024. På finsk side skal det settes opp en ny strekning på ti kilometer gjennom området til Pasvik reinbeitedistrikt, og ellers skal løypen på finsk side følge scooterløyper. Løypen går

gjennom området til sju reinbeitedistrikter. Langs løypen blir det særskilte forsyningspunkter til hundespannene. Det har vært et møte om organiseringen av konkurransen mellom arrangøren, Skogsstyrelsen og de sju reinbeitedistriktenes langs løypen. Ved behov er reinbeitedistrikturen nødt til å flytte rein bort fra konkurranseområdet.*

Morten Floor toi esille, että komission on tunnettava oma rooli. Onko valtiosopimusessa mainittaa, mistä voidaan päättää. Norjan viranomaisten kanssa on sovittava mihin kohtaan mahdollinen reikä voidaan tehdä. Norjassa ja Suomessa on otettava lausunnot paliskunnilta. Norjassa on laki, että jos toiminta vaikeuttaa poronhoitoa niin se voidaan kielää.

Morten Floor la fram at kommisjonen må være seg sin rolle bevisst. Det må avtales med de norske myndighetene hvor en eventuell åpning kan lages. I Norge og i Finland må det innhentes uttalelser fra reinbeitedistrikturen. Reindriftsloven gir mulighet til å legge ned et tidsbegrenset forbud mot større arrangementer som vil kunne være til særlig skade for reindriften.

Johan Ingvald Heatta kertoii, että hänen muistaa kun kilpailun alkuaikoina oli konflikteja porotalouden kanssa. Kilpailujen järjestäjä päätti, että reitit suunnitellaan siten, että kosketusta poratalouteen ei tule. Näin olikin, mutta myöhemmin reitit ovat siirtyneet läheemmäs porojenpitoalueita.

Johan Ingvald Hætta fortalte at han husker at det var konflikter med reindriften den første tiden konkurransen ble arrangert. Arrangøren av løpet bestemte seg for å planlegge løypen slik at den ikke kommer i kontakt med reindriften. Slik ble det også, men senere har løypene nærmet seg reindriftsområdene.

Päättös: Poroesteitakomissio ei vastusta poroesteaidan aukaisua väliaikaisesti koiravaljakkokilpailua varten. Läpikulku on tehtävä jo olemassa olevaan aukkoon, mikäli mahdollista. Koko kilpailun ajaksi on kilpailun järjestäjän huolehdittava ympäri vuorokautinen vartiointi porojen liikkumisen estämiseksi. Kaikki kulut mitä syntyy aukon tekemisestä ja sulkemisesta kuuluu kilpailun järjestäjälle. Lisäksi poroesteaita komissio edellyttää hyvää vuoropuhelua poronhoitajien kanssa Suomessa ja Norjassa. Puheenjohtaja informoi komission kannasta kilpailun järjestäjiä.

Vedtak: Reinbeitekommisjonen motsetter seg ikke en midlertidig åpning av reingjerdet for trekkhundløpet. Kryssingen må skje ved en allerede eksisterende åpning såfremt mulig. Under hele konkurransen må arrangøren av konkurransen sørge for døgnkontinuerlig vakthold for å hindre reinenes bevegelser. Konkurransearrangøren bærer alle utgiftene som oppstår i forbindelse med åpning i gjerdet og lukking av åpningen etterpå. I tillegg forutsetter reingjerdekommisjonen en god dialog med reineierne i Finland og i Norge. Lederen informerer konkurransearrangørene om kommisjonens beslutning.

- Todettiin edellisen kokouksen pöytäkirjan olevan kokouksen mukainen. Suomi lähettää sen Visma sign-järjestelmässä allekirjoitettavaksi.
- Kuultiin kattavat porotalouskatsaukset molemmista maista.
- Kuultiin toimivaltaisten viranomaisten katsaus porojen rajan ylityksistä. Maanomistajilta ei ole laskutettavia vahinkoja.
- Kunnossapitoraportointien osalta Suomi esittää seuraavassa kokouksessa mitä peruskorjauksia on tehty vuonna 2023. Norjalta kuultiin hyvä alustus kunnossapidosta. Norja lähettää suomeksi käännetyn version komission Suomen osapuolen jäsenille.
- Kätytiin läpi yhteydenotot kentältä ja todettiin, että Norja priorisoi aidan kunnostuksen ja korjauksen osalta ajat ja tilanteet paremmin. Aitojen korjaukset on talven jälkeen tehtävä viimeistään 1.7 mennessä.
- Todettiin, että molempien maiden poronhoitajat kokoontuvat ja tekevät yhdessä ehdotuksia ~~aidan~~ esim. aidan muutostarpeista.
- Todettiin, että Nils-Matti Vasaran valtakunnan rajalle rakentamat johdeaidat eivät täytä valtakuntien väliselle poroesteaidalle asetettuja kriteereitä. Aidan rakentamisesta ei makseta korvausta. Mikäli Vasara haluaa jättää rakentamansa aidat, ne on muuttettava kriteereiden mukaisiksi ja haettava komissiolta lupa liittää ne sopimusaitaan. Mikäli Vasara purkaa aidat, Norja rakentaa uudet johdeaidat kummallekin puolen rajaa. Suomi lähettää aikaisemmin esillä olleet suunnitelmat uudelleen Norjaan.
- Urttivaaran aidan siirrosta pyydetään paikallisilta poronhoitajilta ehdotus seuraavaan kokoukseen.
- Kätytiin läpi tilannekatsaus Inarijokivarren esteaidan toteuttamisvaiheiden osalta.
- Norja tekee tarvittavat lisäykset sopimusaidan teknisiin määräyksiin ja lähettää asiakirjan Visma sign-järjestelmässä allekirjoitettavaksi.
- Muissa asioissa kätytiin läpi koiravaljakkokisaa varten mahdollisen läpikulkureitin tekemisestä sopimusaitaan Paatsjoella.
- Sovittiin vuoden 2024 kokousjankohdat.

- *Det ble konstatert at protokollen fra forrige møte er i samsvar med det som ble avtalt på møtet. Finland sender den til signering gjennom Visma sign-systemet.*
- *Vi fikk omfattende beskrivelser av den aktuelle situasjonen i reindriften i begge land.*
- *Vi fikk en oversikt over grensekryssningene av rein fra vedkommende myndigheter. Grunneierne har ikke erstatningsberettigete skader.*
- *Når det gjelder vedlikeholdsrapportering presenterer Finland i neste møte hvilke grunnleggende reparasjoner som er blitt utført i 2023. Fra Norge fikk vi en bra innledning om vedlikeholdet. Norge sender en finskspråklig versjon til medlemmene i den finske delegasjonen i kommisjonen.*
- *Henvendelsene fra reindriften ble gjennomgått, og det ble slått fast at Norge prioriterte tidspunkter og situasjoner bedre i forhold til vedlikehold og reparasjoner av gjerdet. Det er et mål at gjerdene skal repareres senest innen 1.7 i Mallaområdet, og så tidlig som nødvendig og mulig i andre områder.*
- *Det ble slått fast at reindriftsutøverne fra begge land møtes og kommer med felles forslag for eksempel om behov for endringer av gjerdet.*
- *Det ble slått fast at ledegjerdene som Nils-Matti Vasara har ført opp ved riksgrensen, oppfyller ikke kriteriene som stilles til et reingjerde mellom rikene. Det betales ikke kompensasjon for oppføring av gjerdet. Dersom Vasara ønsker å la de oppførte gjerdene stå, må de endres i henhold til kriteriene, og det må søkes*

- om tillatelse hos kommisjonen til å knytte dem til konvensjonsgjerdet. Dersom Vasara river gjerdene, bygger Norge nye ledegjerder på begge sider av grensen. Finland sender de allerede tidligere fremlagte planene til Norge på nytt.*
- *Når det gjelder flytting av gjerdet ved Urdevárre bes de lokale reindriftsutøverne om å legge fram et forslag til neste møte.*
 - *Situasjonsbeskrivelsen av reingjerdets gjennomføringsfaser langs Anárjohka ble gjennomgått.*
 - *Norge gjør de nødvendige tilføyelsene i teknisk spesifikasjon av konvensjonsgjerdet og sender dokumentet til signering i Visma sign-systemet.*
 - *Under eventuelt ble en eventuell gjennomgangsrute gjennom konvensjonsgjerdet i Pasvik i forbindelse med trekkhundlopet diskutert.*
 - *Møtetidspunktene for 2024 ble avtalt.*

Komission puheenjohtaja kiitti kokousedustajia rakentavasta keskustelusta ja tulkkeja jälleen hyvästä työstä.

Kommisjonens leder takket møtedeltakerne for konstruktive diskusjoner og tolkene for en god jobb enda en gang.

Morten Floor

Hannu Linjakumpu

Johan Ingvald Hætta

Anne Ollila

Berit Marie Eira

Kirsi Huhtamäki

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 15 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 15 sivua ennen tästä sivua

Detta dokument innehåller 15 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 15 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 15 sider før denne side

Anne Ollila -

Hannu Linjakumpu -

Berit Marie Eira -

Kirsi Huhtamäki -

JH

JIH -

Morten Floor -

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuutus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende